

Erre puskaropogás hallatszik a közeli tölgyfaerdőből és a golyók elsivitanak ép a lovasok feje előtt. A lovak megtorpannak, a lovasok leugrálnak és bizonytalanul néznek jobbra-balra. A lovascsoporth vezetője dühösen elkiáltja magát: „Hát mi az ördög van itten?” Erre egy ordító hang azt feleli neki:

— Nem az ördög van itten, hanem Don Francisko Estevan!

— Jaj, jaj, — mondják reszkető ajakkal a lovasok, miközben keresztet vetnek magukra, — elvagyunk veszve; — felugranak lovaikra, visszafordítják kantárait és eszeveszette menekülnek vissza.

Estevan bandája a hatás kedvéért még egynéhány go-

lyót utana küld a menekülőknél, de ezek nemsokára eltűnnek. Az izgató jelenet után Estevan udvariasan meghajolva odalép a kocsihoz:

— Ime Sennor, a királynak bátor lovasai, Sennor kérelme szerint visszafordultak.

— Don Francisko, Kegyelmed megmentette az életemet, átadom szívesen az egész pénzemet.

— Nem lehet, ez, Uram. Ez elveim ellen van. Többet, mint a felét, nem fogadhatom el. Estevan nem rabló és mivelhogy oly szíves volt és megmentőjének nevezett, kötelességemnek tartom, hogy legényeimmel elkísérjem, a portugál határig, hátha a királyi cselédség még érdeklődni óhajt Uraságod hogyléte iránt... (Folyt. köv.)

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre kiadandó; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelítség levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

CINOSAN bútorozott, képtáblakos tiszta szoba olcsón kiadó. Átutazónak is. Lebovits Benjámín, Budapest, VII., Rombach u. 11. I. em. 13.

BENŐSÜLÉSRE kerestetik falura egy jó megjelenésű, intelligens talmudista. „Gondtalan élet” jelígre a kiadóba.

MÁTRAFÜREDEn a dr. Pápai-féle viláiban orth. kóser kifőzést jun. 15-én megnyitottam. Kétféle házikoszt. 7 éven felüli gyermekeket kíséret nélkül vállalom. Ifj. Klein Sámuel (Gyöngyös), Mátrafüred.

HASOVASZ AVÉDŐ! Kis utazóáskát találtam, melyben 1 fillér és egyéb valási kegyesek voltak. Jogos tulajdonosa átveheti. Decker Albert, Cigánd.

BETEGSÉGEM miatt jól jövedelmező *sajchet-állásomat* leendő vejemnek átadnám. Az illetőnek *sajchet ubajdek*-nek kell lennie. Csakis 25 éven felüliek pályázzanak. „Biztos parnösze” jelígre.

ORTH. fiatalember, perfect német, orth. kóser pensióban kisegítőnek, ételkihordónak ajánlkozik, lakás, ellátás és némi fizetés ellenében. „Vallásos” jelígre.

Önálló, biztos egzisztenciájú, talmudban jártas 25 éves fiam, elvenne vagyonszámból orth. leányt. Választ: „alacsonyabb előnyben” jelígre.

FRANCIÁUL beszélő intelligens zsidó-leány vakációzhat kellemesen 2 gyermeknél. Utiköltséget megtéríték. Sárkány állatorvos, Sváty Jur (Szlovencsko)

KÖZÉPKORU özvegyasszony jobb orth. családnál állást keres. Minden munkát vállal. „Szerény” jelígre.

Achtung! Wer kommt mit, nach Abbazia?
Kinder bis 15 Jahre, haben die Möglichkeit den Sommer am herrlichen Strand von Abbazia, unter pädagogischer Leitung zu verbringen. Ungarische Küche. Orth. Aufsicht. Auskunft: Frau P. Pappenheim, derzeit Trieste (Via Genova 3.).

Szorgalmas 20 éves, dunántúli árvaléány, jó német, 2 éves bizonyítvánnyal, háztartásban-varrásban perfect, julius-re állást keres. Gyermekek, vagy beteg mellé is megy. „Falu” jelígre (20 fill. portóval).

Bármilyen háztartási vagy kisegítő munkát vállalna bejáró zsidó asszony. Leitner Józsefné, Bpest, Szegedi út 4. 13.

Balaton mellett, ház tisztelettel kiadó vagy eladó. Cím a kiadóban.

Jobb leány, ki főzni tud, kis háztartásba mindenre azonnalra kerestetik. Austerlitz G. Miskolc Werbőczy u. 26.

Teljesen árva, 18 éves szabótanonc, lakás és ellátás ellenében tanoncnak, vagy bármilyen munkára elmenne Gold Rezső, Bpest, VII. Rombach u. 11.

Gleichenberg! Dr. Werdesheim Leó zsidókorházi rendelőorvos. Gleichenberg fürdőorvosa, rendelését a fürdőhelyen ismét felvette.

Biztos megélhetést nyújtó, nagyobb vidéki városban jól bevezetett, jogfolytonossággal és széles vevőkörrel bíró korlátlan italmérés, betegség miatt átadó. Teljesen tehermentes. „Szombaton zárva” jelígre.

Harmincéves orth. pékművezető benősülne. „Elsőrangú munkaerő” jelígre.

Nagyobb vidéki városban levő szombat-tartó gyárban ügyes fiatalember utazói állást nyerhet. Az állás előnyös házassággal van egybekötve. Cím a kiadóban.

Perfektül főző, gyerekekhez értő, szigoruan orth. jobb családból való leány ajánlkozik. Cím a kiadóban.

Deutsches Kinderfräulein mit Praxis sucht Posten zu Kindern in nur orth. jüdisches Haus. Anträge unter „Wienerin“ an die Administration.

Keresek háztartásomba egy igen vallásos, orth., jól főzni tudó leányt vagy asszonyt. Cím: Sigmund Stern, Ilok. (S. H. S.)

MIKVEKEZELÉSI állás nyerhető Ajánlatokat „2500” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Az Orth. Központi Irodához Kemeceiről az alábbi adományok érkeztek be a jelszavak között való szétosztás céljából:

Leonorovits Géza főrabbi 1, Feldmesser Jakab 2.16, Amsel Adolf, Rosenthal Jakab 2—2, Braun Lajos, Elbogen Mór, Frischmann Izrael, Fényes Ignác, Keszlér Jakab, Láng Arnold, Lindenfeld Herman, Noé Sámuel, Nasch Ignác, Roth Farkas, Roth Jenő, Weinberger Márton, Weisz Jenő 1—1, Auspitz Bertalan, Ifj. Elbogen Gábor, Löw Béla, Szántó Sámuel, Scher Adolf, Katz Adolf 0.50—0.50, Braun Sámuel, Gábor Dávid 0.40—0.40, Klein Ignác, Löw Jenő 0.24—0.24, Löw Zsigmond 0.20. Összesen P 24.64.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90, Csekk számla: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Keltőidre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Mit cselekedjék a zsidóság a mostani időkben?

— A Tórának előírása szerint tel kell jajdulni, ha szenvedés éri a közösséget. A megtérés útjához tartozik az a tudat, hogy a ránk zúduló bajok miatti imádságos feljajdulás által tanúságot tegyünk, amellyel, hogy bünelnk miatt érik közösségünket e szenvedések. Ha a bajok azonban nem készítenek bennünket erre, hanem azt mondjuk, hogy ez a világ természetes sora, úgy ez kegyetlenség részünkről s előidézője a bajok folytatásának. Ilyen értelemben mondja a Tóra: „ha jártok előttem s mindent véletlenül tulajdonítottok (vahalachtem imi ker), akkor én előidézem ennek a véletlennek indulatot fokozását (bachamasz ker). A nagy Ramban e szavai (Hil-

chajsz Taamijasz I. 1.) kiindulópontjai annak a felhívásnak, amelyet a kelet-európai zsidóság két vezéralakja: a rajongva tisztelt moralista a *Chofécs Chajim* és a világhírű talmudtudós vilnai rabbi R. *Chajim Oser* a zsidó közösséghez intézett. Rövid, de velőig ható bensőséggel vázolják az oroszországi s a németországi zsidóság viszonyait. Mélységes bölcseséggel megállapítják, hogy a bajba jutott testvéreinknek még panaszkodniok sem szabad. *Megrendítő tragikumot találnak abban, hogy testvéreink egy része olyan vallástalan és zsidótlan nevelésben részesült, hogy nem is tudják: miért is szenvednek tulajdon-*

képen. Ezekkel a tragikus sorsú testvéreinkkel különösen kell együttérzünk s imádkozunk értük.

— Mert a mai viszonyok mellett a zsidóság mást nem tud tenni, mint *vezeklést tartani, megtérni s különösen a saboss megtartását, a gyermekek vallásos nevelését, a családi élet tisztaságát* hirdessék a rabbik híveiknek. Mindenkinek kötelessége, tehetsége szerint anyagilag is hozzájárulni az üldözöttek felségelyezésére. A vezeklés a megtérés s a jótékonyág érdemében Isten kegyelme elhozza a zsarnokság megszűnésének idejét.

A Tóra szelleméből fakadó, igaz, bölcs szavak!

Rendőrség és ritualitás

Többször volt már szó az antiszemita lapokban, hogy a pesti izr. hitközség a legerélyesebben jár el egy piaci mézáros ellen, aki függetlenül magától a neológ rabbisági felügyelet alól, illetőleg lemondott róla s árulja tovább a húst a piacon. A híradások szerint egyszer sertés-zsírral bekenték az árúját az ellenőrző közegek, legutóbb pedig valami festéket kentek rá — ezt a dolgot az egyik antiszemita lap valami titokzatossággal írja le s titkos zsidó büvszerről beszél, — majd egy rendőrkapitány szállt ki a piacra az újpesti neológ rabbi kíséretében, akit a kapitány megeskettett szakértői minőségben és ott helyszínen állapították meg: vajjon a hús rituális-e vagy sem. — Az illető mézáros a nevezett lapok szerint állandóan azt hangoztatja, hogy nem árul rituális húst. A hitközség azonban hivatalosan arra az álláspontra helyezkedik, hogy igenis rituális húst ad el.

A dolog tehát rendkívül hasonlít az ismert régi anekdotához, amikor valaki nagyünnepken a jegyszédőtől engedélyt kér a templomba való bemenetelhez, mert csupán üzleti üzennet akar átadni valakinek, amire a jegyszédő fölünyesen kijelenti:

— Nem úgy van ám, Maga meg akar csalni engem. Maga igenis imádkozni akar...

Az eset, tekintettel a hírlapi pertraktálásra valójában nem humoros. Nem szeretjük, ha antiszemita lapok rituális húsról s boszorkányosan titokzatos festékekről beszélnek. Reánk orthodoxokra azonban tanulságos az eset. Azt hirdeti: nevelnünk kell az eddignél fokozatosabban közösségünket arra, hogy a *ritualitás egyetlen fokmérője a rabbiság legyen, amely egyedül van hivatva annak megállapítására, ki megbízható.* Ilyen erkölcsi nevelés mellett szükségtelenné válnak a dolgok ugyanis csak elmérgező, de nem orvosló rendőri intézkedések.

Katholikus papok üldözése

A *Neue Freie Presse* szerdai száma szerint Pfalz-ban a barnaingesek *Burweiler, Imsweiler* s más egyéb községekben véresre verték a katolikus papokat, mert utóbbiaknak vallási érzésük tiltja, hogy az embert csak faja szerint ítéljék meg. Az egész művelt világ részvéte fordul a hitük mellett tanúságot valló lelkészek felé, bár nálunk éppen a kereszténységet fitogtató lapok igen csendesen napi-rendre térnek a katolikus papok elleni atrocitások fölött s inkább azt hangoztatják, hogy Mexikóban is üldözték a katolikusokat s akkor nem hallatszottak tiltakozások. Csak hogy Mexikóban állítólag szembe helyezkedtek az új kormányzattal, de Németországban csak nem tudnak lelkesedni érte. De ez Németországban már bűnszámba megy és ezért az üldöztetésben a rabbik után jönnek a katolikus papok és előbb-utóbb követni fogják őket a még most biztonságban levő evangélikus lelképásztorok is.

Butorok: kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kártposzterek nagy választékban **Olcsó árak.**

RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fióküzlet: Nádor-utca 21.

Baltazár püspököt héber diszkapuval fogadták egy szabolicsmegyei községben

Vásárosnaményből jelentí tudósítónk: Örökké felejthetetlen élményben volt része a szomszédos Kisvarsány községnek, e hó 5-én. Már a kora reggeli órákban talpon volt a község népe: diadalkapukat emeltek, az utcákat díszítették az érkező Baltazár püspök tiszteletére, valóságos virágerdővé varázsolták a máskor oly szürke képet mutató községet.

Reggel fél 9 órakor érkezett meg a püspök, aki látható örömmel halad el a zsidótemplom előtt felállított díszkapunál, melyen a כבוד הנהגה szavak köszöntötték. A református templomban lefolyt P'tentisztelet után a templomból kijövet, a felekezetek küldöttségeit fogadta. A kisvarsányi izr. hitk. küldöttsége élén Deutsch Ignác üdvözölte a püspököt, aki igaz szívből köszönte az ovációt s hangsúlyozta, hogy a zsidóság igazságos ügyét a jövőben is minden körülmé-

nyek között meg fogja védelmezni. Krausz Fülöp kérésére azután a püspök a hitk. tagok élén a zsinagógába ment. Itt Schönfeld Herman, a naményi T. B. jegyzője, feldíszített Tórával a kezében, Borüch habo-üdvözléssel fogadta a nemes lelkipásztort. Baltazár meghatottan, héber szavakkal válaszolt, majd az előimádkozói pulpitus mellett helyet foglalt. A község előtt az 1. T'hilim-zsoltárt imádkozta, majd Deutsch Ignác a „Hanajszén t'süo" imát recitálta beleszöve a püspök nevét, ilyen módon: „... Esz adajnénu Deszó ben János Baltazár." Ima után a püspök mosolyogva kérdezte: az édesapám nevét is tudják? Majd חיים טובים szavakkal búcsúzott a jelenlétől, akiknek a püspök eme látogatása mindenkoron kellemes emlék marad.

Grosz Béla

Orth. iskolába küldjük gyermekeinket!

A budapesti orth. hitközség vezetője azon néhány szülőhöz, aki gyermekét nem a hitközség iskolába járattja, a köv. felhívást intézte:

Tudomásunkra jutott, hogy Ön iskolaköteles gyermekét nem hozzánk küldi, hanem más iskolába járattja. Feltételezzük, hogy Ön, mint hitközségünk tagja gyermekét orthodox zsidó szellemben akarja nevelni. Engedje meg tehát nekünk, hogy nevelésének szinte elmaradhatatlan következményeire rámutassunk. Ha a gyermek látja, hogy nem orthodox környezetben nevelik, hanem már zsengek korában „kivezetik" őt mesterséges és helyt nem álló kifogásokkal az orthodoxiából, akkor nem is fog ő oda többé könnyen visszatérni. Barátait

más körből választja, eltávolodik az orthodoxiától, mely a zsidóság fennmaradásának egyetlen biztos záloga és támasza. Zsidó felelősségérzetünk tudatában kötelességünknek tartottuk most, közvetlenül a beiratások előtt ezt Önnek közölni.

Hitrokoni üdvözléssel:

Sussmann Viktor s. k.
hitközségi rabbi

A budapesti aut. orth. izr. hitközség előljárásága:

Óbudai Freudiger Abraham s. k.
hitk. elnök

A budapesti aut. orth. izr. hitközség iskolaszéke:

Klein Márkus s. k.
iskolaszéki elnök

Első forrásból kaphat ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót menorát, arany, ezüst és brilliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó

ékszerészénél,

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.

Szlovákiából

Lau főrabbl a vallásos leánynevelésről
A presovi Aguda ifjusági csoportja füzetben kiadta az időközben Eperjessről elköltözködni kényszerült Lau főrabbinak a nőnevelésről szóló értekezését ilyen címen: „Zwei Mütter in Jisroel". A szóban forgó két anya közül az egyik a földi anya, a másik a szellemi táplálékot és fejlődést nyújtó anya: a Tóra. Az értekezés igen lendületes módon fejtegeti a vallásos nőnevelés fontosságát és sajnálatosnak tartja, hogy ezt a fontos vallási érdeket eddig elmulaszták.

Ifjusági elhelyezkedés

A jesivából kikérülő ifjuság elhelyezkedése problémájának megoldása ügyében Pozsonyban ujabban ismét ankét volt. Kidolgoztak egy tervezetet, melyet a július elején üléselő központi irodai rabbibizottság elé terjesztenek. A tervezet szerint az összes, hechsert igénybevevő, személyzetet alkalmazó cégek, bizonyos mértékben köteleztessenek, volt jesivánövendékeket alkalmazni.

Csehszlovákiában nincs zsidókérdés

Benes külügyminiszter az egyik napi nyilatkozatában kijelentette, hogy: zsidókérdés Csehszlovákiában nincsen.

— Nem lehetnék tagja olyan kormányának, — mondotta Benes külügyminiszter — amely a zsidókérdést Csehszlovákiában problémának tartja, ill. egyáltalában létezőnek tekinti.

Nász Tátralomnicon

A nemrég elhunyt krakói főrabbinak fia, Kornitzer Simon, a múlt héten tartotta Tátralomnicon esküvőjét Kosicky Abraham trieszti déligyümölcs-exportőrnek, a zsidó körökben nagytekintélynek örvendő férfinak leányával. Négy napon át tartott a szüdzas miczvo, amelyen a legkitünőbb Tóra-igéket mondtak a jelenlevők. Közöttük a pozsonyi, ujlaki, sennyei, szöllősi, kisvárdai, görzi, nyitrai, poprádi, késmárki, mattersdorfi, főrabbi és rabbik. Minden beszéd után felhangzott a híres lengyelországi rigmusmondónak, Weintraub marsaliknek, széplemes felkőszöntője, amely majd könnvökre fakasztotta, majd vidám hangulatba hozta a közönséget. A lakomákat Schreiber Mór orth. penziótulajdonos kitünően rendezte.

KORYTNICA gyógyfürdő a Tátrában

Értesitem a t. c. közönséget, hogy orth. כשר vendéglőmet, melyben pozsonyi שחיטה-t használok, megnyitottam.

Olcsó árak. Jó kiszolgálás.
LÖVINGER GYULÁNÉ Somorjáról
Korytnica fürdő (Rózsahegy mellett).

A nagyvilágból

Politikai gyilkosság Telavivban

A cionista intézőbizottság politikai osztályának vezetőjét dr. Chájim Arlosoroffot mult péntek este két ember agyonlőtte. Feleségével együtt sétált a tengerparton s az új mohamedán temetőig mentek, amikor a temetőből előre lépett két alak s bevilágítva az arcába, kérdezték: ő-e Arlosoroff, amikor igenlően felelt, a két alak revolverekből rálőtt. Arlosoroff összeesett. Felesége jai kiállításaira összeszaladtak, kórházba vitték a súlyosan megsebesültet, de nemsokára rá meghalt.

Telaviv, június 20. A telavivi rendőrségnek sikerült elfognia Arlosoroff

Bőjt Lengyelországban

A német események miatt Szivon 20-át az egész lengyel zsidóság böjttel és se'lichajsz-imák recitálásával ülte meg. (Megjegyzendő, hogy ezt a napot a lengyelországi zsidók már majdnem 300 esztendeje böjtként vállalták magukra, az akkoriban — 1648-ban — Lengyelországban folyt zsidómészárlások miatt נירח ת"ח. Abból, hogy ezt a böjtot most elrendelni kellett, az tűnik ki, hogy a Szivon 20-át egyébként — enyhébben kezelik).

Ausztriai orth. ifjusági értekezlet

A Bécs melletti Bädenben folyt le június 18-án nagyszámú delegátus jelenlétében az agudista ifjusági csoportok ezévi közgyűlése. Stern (Bécs) elnöki megnyitóját után Bondy Dávid fejtegette az orthodox ifjuság szervezésének szükségességét. Dr. Carlbach bádeni főrabbi arra buzdította az ifjuságot, hogy naponként szenteljen időt a műszor-irodalom tanulmányozására és eszméinek megvalósítására törekedjék. Türkl Dávid főtitkár a palesztinai kérdéstről referált s bejelentette, hogy a certifikátumok ügyé-

Balatonai zsidó diáknyaraló

Kérjen prospektust!
Díjmentesen küld
Dr. Frenkel Bernát vallástanár
Budapest, VIII. Teleki-tér 5.

Grósz I. József budai orthodox rabbi ur felügyelete alatt kezelt kóser fajborok és édes csemegeborok kicsinyben és nagyban, házhoz szállítva legolcsóbban Fahn Fülöp borkereskedő II. Margit-körút 3. Telefon: 53-4-81.

Orth. kóser penzió Krausz Mór Park-penziója, I., Torbágyi-ut 110. Tel.: 65-2-75.

gyilkosát. A rendőrség ma házkutatást tartott Abu Achimeir közismert revizionista vezető házában, ahol egy Kaspi nevű lengyel származású gyanús fiatalembert találtak. Hosszas faggatás után a fiatalember beismerte, hogy ő követte el az Arlosoroff elleni merényletet, mert Arlosoroff politikájával nem értett egyet. A merénylet szembesítették Arlosoroff özvegyével, aki felismerte benne a férje gyilkosát. A hír leirhatatlan megdöbbenést keltett egész Palesztinában. Senki sem merte volna feltételezni, hogy zsidó képes legyen ilyen aljas és elvetemült cselekedetre.

ben kedvező fordulat várható. A szentföldi letelepedési engedélyeket ugyanis a „Jewish Agency" eddig csak az ő emberei, a cionisták között osztotta szét. Rövidesen azonban, vallásos emberek letelepedése is meg lesz könnyítve.

Egy grófnő a lublini jesiváért

A világhírű lublini jesiva épületében nagy kertterület is van, amely azonban gondozatlan volt. Most elhatározta a főiskola vezetése, hogy befásítja az egész területet, hogy a tanulástól kimerült növendékek felüdülhessenek a fák között. Amikor erről tárgyalni kezdtek, akkor a Lublin határában nagy birtokkal rendelkező Roland grófnő megjelent a jesiva vezetőségénél, s kijelentette, hogy a főiskola fontosságáról meg van győződve, nagyon tiszteli a célt, melyet kitűzött magának, s ennek jeléül 12.000 faültetvényt ajándékozik a fásításra és az egész kertet ingyenesen rendbehozattja.

Nagy előkészületek a mádi gaon ב"ר יצחק Gaon első Jahzeitjára

Tamüz 17-én Siv'o oszor b'szamuz, lesz egy éve annak, hogy a világhírű gaon és cadik, R. Mordecháj Léb Winkler mádi főrabbi elhunyt. Erre az alkalomra a Schwartz Zsigmond (Kisvárdai) által kitünően szerkesztett „Ajr Tajró" c. talmudikus folyóirat egy egész számot szentel emlékének. A bevezető értekezést maga a szerkesztő írja és tudósan fejtegeti a Jahzeitnak különféle jelentéseit. A folyóirat közli továbbá azokat a halachikus leveleket, amelyeket a megdicsőült gaon a halászi, margittai, ónodi, biharkeresztesi, Welcz pesti, Szofzer zentai, pomázi, balmazujvárosi, fábiánházi főrabbihoz, ill. rabbikhoz intézett. A levelekből nemesek a csodálatraméltó nagy tudomány világlik ki, hanem a lenyűgöző szerénység, amennyiben a nagy mester majdnem mindig azzal kezdi, hogy a hozzáintézt kérdésekre maga a kérdést intéző is egész pontosan tudna válaszolni.

A Jahzeit alkalmából Mádon az előbtesten szijim lesz egész Sass-ra és a „Machziké Hadosz" egyesület, amelynek nagy pártfogója volt a megboldogult gaon, nagy összejövetelt rendez. Valószínűleg ott lesz a huszti főrabbi is.

Rákoshegy

nyaralóknak kitünő és megbízható orth. kóser házikosztot, pontos és olcsó kiszolgálást nyújt
Iczkovits Armin
kántor, Deák Ferenc u. 53. Kitünő levegő
Teljes komfort. Elsőrangú referenciák. Fővárostól 26 p.

PARÓKA különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király uca sarok)

Telefon: 31-0-79.

Buda legjobb helyén a Svábhegy déli lejtőjén, május hó 1-én megnyit. Komfortos szobák. **Napi penzió 5 P-161** Allandó minjon
Tel.: 65-2-75.

Az 59-es végállomástól 10 perc.

Dávid király sirjánál...

A hagyomány szerint *Dávid Hamelech* (Dávid király) *Sovájszkor* hunyt el. Épen ezért olvassák az ünnep második napján a Dávid származását feltűntető *Rüsz-megillót*. Innen magyarázható az is, hogy Jeruzsálemben *Sovájszkor* ill. másnap a városon kívül fekvő Dávid király sírhelyéhez szoktak zárandokolni. Mint Jeruzsálemből jelentik, ebben az évben is rendkívül sokan látogatták a sírt dacára annak, hogy a sír arab terület lévén, az arabok mindent megtesznek, hogy házigazdái minőségüket a zsidó zárandokokra nézve megalázó módon juttassák kifejezésre. Így pl. nem szabad, csak bekukkantani a sírba és ha valaki a megengedett pár pillanaton túl áll a sírnál, az őrtálló katonáknak ellöki. Pedig, hogy az arabok tudják, hogy Dávid király inkább a zsidókhoz tartozik, mint hozzájuk, mutatja a legenda, amelyet a jeruzsálemi lapok most felelevenítettek. *Sovájsz* alkalmából:

Jeruzsálemben — 300 évvel ezelőtt — kineveztek egy új pasát, aki természetesen kötelességének tartotta az általa kormányzott terület összes intézményeinek megtekintését. Megnézte Dávid király sírhelyét és az ott lévő barlang fölé hajolt, miközben kis arany kardja becsúszott a mélységbe. A pasa nemcsak az értéket sajnálta hanem rettegett attól, hogy megtudják, hogy

elvezette azt a kardot, amelyet a szultán sajátkezűleg neki átadott és amelynek elvesztőjére udvari fogalmak szerint a helyem zsinór vár, azaz a halál. Erre leeresztettek kötélben arabokat és pár perc múlva kihúzták őket — holtan. A pasának egy tanácsadója azt ajánlotta, hogy zsidókat eresszenek le, hadd védje meg Dávid király az ő népet. A pasa kapva kapott az alkalmon és 3 napi haladékot hagyott a jeruzsálemi zsidóknak, hogy jelöljenek ki maguk közül embereket a barlangba való leszállásra. Három napig bójtolt a jeruzsálemi hitközség apraja-nagyja. Három nap után a samesz kijelentette, hogy ő kész magát feláldozni a hitközségért, illetőleg ő úgy érzi, hogy Isten kegyelme vele lesz.

Igy is történt, leengedték, de pár perc múlva (miközben az összes jelenlevők végsőkig feszült idegekkel várakoztak), megrándult a kötél, szabad hang hallatszik a barlangból, minthogyha aggastyán hangja szólana, felhúzzák a kötelet, a samesz kezében — ott volt a kard. A pasa kegyetlen mosollyal mondta: Rá kellett kenyszeríteni Dávid királyt, hogy adja ki a kardot.

A samesz csak halálos ágyán mondotta ő: A barlang sötéttségében elkábítva álltam, egyszerre sugárzó fénytől elborítva, felém közeledik egy fenséges megjelenésű aggastyán, befogja szememet, kezembe ad valamit és nemsokára a napvilágon találok magamat...

Hitler a cirkuszban

Amikor a Barnumcirkusz vagy 30 évvel ezelőtt itt volt Budapesten, mesélték a következőt: Az újságok jelentése szerint a cirkuszban az egyik tigrise, amely a nézők előtt a cirkusz oroszlánjával viaskodott, kimult — és ennek következtében a cirkusz vezetősége zavarban van. Ezt olvasta Chone, a munkanélküli zsidó a Dob-utcában és mivel rettenetes nagy nyomorban élt, elhatározta, jelentkezni fog a cirkusz-igazgatónál, hogy vállalkozik arra a szerepre, hogy belebujtassák a tigrisbőrbe és ő hajlandó kiállni az oroszlánal. A cirkusz vezetősége azt rendkívül nagy attrakciónak tartotta volna, de természetesen kénytelen volt lebeszélni a szegény embert. Chone barátunk azonban nem tárgított és saját felelősségére vállalta a dolgot. Amikor elérkezett a programnak ez a pontja, a közönség feszülten felfigyelt, az egyik oldalon beeresztették az oroszlánt, a másik oldalon a „tigrist”. A közönség lélekzetvétel nélkül figyelt. Egyszerre a tigris megtorpant, az oroszlán odamegy hozzá szelíden és nem bántja. Óriási taps, nagy siker. Amikor aztán megkérdezték az arénából kijövő „tigrist”, mi történt, azt felelte:

— Mi történt? amikor láttam azt a nagy vadállatot felém közeledni, éreztem, hogy végem van és elsőhajtottam magam: „S'má Jiszróél”, amire az oroszlán azt felelte: „Hasém Elajkénü, Hasém echod”. A hangján megéreztem, hogy — a szomszédos házban lakó cipész...

Ezt a régi viccet variálják időszzerűen a következőképpen: A falubeli cirkuszban hirdetik, hogy aki a vándorcirkusz állatszelidítőjének a mutatóványát utánacsinnálja, az 100 pengő jutalmat kap. Nagy közönség gyűlik össze, a produkció bemutatása után feláll a kis Móric és jelentkezik. Általános megrökönyödés, de a kis fiu nem törődve sokat, átugrik a korláton, bemeleg a ketrecbe, az oroszlán feléje tart, vérben forgó szemekkel, a fiu odamegy hozzá, valamint a fülébe sug, mire a fenevad leereszkedik két hátulsó végtagjára. A cirkuszigazgató kénytelen lefizetni a kifizőtt összeget, azután megkérdezi tőle: hogy csinálta. Móricka azt mondja:

— Egész egyszerűen csináltam, azt sugtam a fülébe: Hitler is zsidó... Erre a hírré az oroszlán is leült...

A német helyzet

Keresik a megoldást

A komolyabb elemek Németországban kezdik belátni az eddigi terrorrendszer sikertelenségét, célszerűtlen ségét és szegényét. Erre vallanak azok az előadások, amelyeket több helyen tartanak az úgynevezett zsidókérdésről.

Igy például Berlinben Conti miniszteriumi tanácsos a sajtó előtti előadásában, tiltakozik az ellen, mintha a kormány arra az álláspontra helyezkednék, hogy a zsidókat diffamálni kell. Szerinte erről ne legyen szó, mert a kormány azon a nézetben van, hogy a zsidó nem alantasabb faj, mint az árja, csak hogy más és úgy kell berendezni, hogy az egyik faj se vesztélyezzen a másikat.

A hitlerista mozgalomnak egy teoretikusa: Dr. Leers, értekezést tett közzé, amelyben barbárnak minősíti azt, aki azt hiszi, hogy a zsidóságot ki lehet irtani, pusztító hadjáratral. Azt ajánlja, hogy valami területi módot keressenek és ott alakítsanak egy zsidó államot. Az állam színhelyét a kisterületű Palesztina helyett a dél-afrikai *Madagaskár* szigetét ajánlja.

Természetesen ezek a jóindulatnak látszó fejtegetések telve vannak feneketlen gyűlölettel, azonkívül felületesek is, mert hisz 50 évvel ezelőtt Magyarország Istóczy és társai, majd tíz évvel ezelőtt a kurzus nagyságai is ezt a területi megoldást ajánlották. Ezek a fejtegetések azt mutatják, hogy Németországban is belátják, hogy a komplikált társadalmi kérdéseket nem lehet megrohanással megoldani. Megoldás helyett a zsidók kitelepítésének soha meg nem valószínűsíthető tervét propagálják. De ez úgy van, amint a német költő mondja: „Man merkt die Absicht und wird verstimmt”.

Zsidók neveket változtatnak

A hitlerista sajtó szerint, revízió alá veszik az 1914. óta bevándorolt keleti zsidók névváltoztatását és kötelezni fogják őket, hogy eredeti nevüket tartassák meg. Ez a szekatura nem dicsekedhetik valami eredetiséggel, mert a porosz kormány már száz évvel ezelőtt akarta kiadni azt a rendeletet, hogy a zsidók csak zsidó neveket viselhessenek. Erre írta azután a híres német tudós: Zunz, egyik értekezését (Namen der Juden), amelyben bebizonyítja, hogy a német zsidók által viselt és a porosz kormány által zsidónak vélt nevek túlnyomó része igazi német név. A mostani hitlerista rendeletnek egy pandanja akadt

Lengyelországban, ahol igen sok Hitler nevű zsidó kéri a kormánytól a névváltoztatását. Sőt Londonban egy zsidó kétségbeesetten könyörög, hogy fiának a nevét gyorsan megváltoztathassa, mivel hogy az osztálytársai elkeserítik életét, mert azt a nevet viseli: Adolf Hitler.

Ki üzi a Greuel-propagandát???

Grünwald Miksa berlini gyógyszerész hitlerista alkalmazottai megfenyegették, hogy megölik, ha nem adja át nekik üzletét. Grünwald megtagadta. Letartóztatták. Néhány nap múlva arról értesítettek feleségét, hogy férje a fogházban hirtelen elhunyt. Felesége azonnal panaszt tett a rendőrségen, mire hivatalosan közölték vele, hogy férje „öngyilkos” lett. Grünwald két nap múlva holtan találták lakásán, állítólag megmérgezte magát. Virágzó üzletét alkalmazottai „örökölték”. Árváinak semmisen maradt. — A németországi elűntek között szerepel Alfred Apfel, a cionista szövetség elnöke, továbbá a kőburgi rabbi dr. Hirsch és a hitközségi elnök, dr. Mosur. Bántalmazások következtében meghalt dr. Joachim berlini ügyvéd, aki a zsidó közéletben nagy szerepet játszott. — A varsói „Hajnt” jelentése szerint a Hitleruralom óta átlag naponként tíz német zsidó lesz öngyilkos. Most az öngyilkosságokat kormányrendelet folytán nem közlik.

A letiprott kis zsidó egzisztenciák

Hogy a hitlerizmus ráfekszik a legszebb zsidó egzisztenciákra, bizonyítja az, hogy a német vásáros és házaló kereskedők egyesülete elhatározta, hogy az összes vásárokból kiszorítják a zsidókat. Ez tehát még gonoszabb rendelkezés, mint a középkorban, ahol a zsidóknak legalább a vásárokon való kereskedést engedélyezték.

A „Neue Zürcher Zeitung”, amelyet

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek
állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Lift.

HERSCH SAMU és NEJE
alapítványi izr.

GYERMEKOTTHONA

VÁCON mindkét nembeli polgári iskolai tanulószámára. Rendkívül olcsó internátusi díj, orthodox zsidó szellemű nevelés, nyilvánosjogi izr. polgári iskola. Néhány ingyenes alapítványi hely. Kérjen prospektet izr. polg. isk. Vác, Eötvös-tér.

Svájcban titkos Hitler-barátsággal vádolnak, rendkívül megrendítő cikket írt a németországi falusi zsidók — rendszeres szatócsok és marhakereskedők — tragikus sorsáról. A cikkíró bejárta a falvakat s azt állapítja meg, hogy az emberek nem mernek sem köszönni, sem visszaköszönni a zsidónak, nehogy a hazaárulás gyanújába keveredjenek. A cikkíró a következőt beszéli: Egy kis falusi korcsmában néhány testes atyafi nevetve mesélte nekem, milyen mulatsága volt a bojkott napján a szomszédos boltossal, akit két SA-ember előreszegezett fegyverrel kihajtott a falu főterére. A zsidó azt hitte, hogy elérkezett az utolsó órája és életéért könyörgött. Erre azután elbocsájtották. Hajaszála sem görbült meg, de most már senkisémet vásárol nála. Megkérdeztem tőlük, hogy akkor miből tud megélni. Az atyafiak felhúzták vállukat: „Elég hosszú ideig szipolyozott ki benünket, most rajtunk a sor”.

A szombaton cigarettázó „menekült rabbi”...

Rusinszko falvaiban-városaiban — mint ottani lapok írják — hetek óta járta a zsidóságot egy férfi, aki rabbinak öltözve, mindenütt azt adta elő, hogy Németországból menekült. Mindenféle hajmeresztő módon mondta el, hogyan ölték meg a hitlerista rohamosztagosok a feleségét, hogy verték el őt, fosztották ki minden vagyonából és ugyancsak rémrengésbe illő, izgalmas részletekkel adta elő, hogyan szökött meg Németországból. A mostani időkben, amikor valóban számos Németországból menekült zsidó család került Csehszlovákiába, természetesen senki sem kételkedett abban, hogy a „németországi rabbi” minden szava a valószínűségnek megfelel. A hittestvérek hathatósan támogatták is a „menekült rabbit”, amíg aztán egy — *finom sabosz-cigaretta* le nem leplezte a turpisságot. A „rabbi” úr ugyanis az egyik mult szombaton betért egy beregszászi vendéglőbe, ahol egyedül ült az egyik különszobában. Ott jól megebedt és azután... a sólet után rágyújtott egy cigarettára. Véletlenül azonban épen akkor tévedt be a szobába két beregszászi kereskedő. Szinte kővé meredten torpantak meg a küszöbön, amikor látták, hogy a „szentéletű menekült rabbi” szombaton cigarettázik. Hamarosan bevallotta, hogy sosem volt rabbi, sosem volt Németországban, legkevesebé volt tehát Németországból menekült rabbi. Természetesen a feleségének meggyilkolása a menekülés és minden egyéb csak kitalált mese volt.

Rituelles Ferienheim

Spital am Semmering

Telefon: 18. — Für Kinder von 4-14 Jahren. Herrliche Lage in 800 M Höhe, große luftige Räume mit allem Komfort. Garten, große Wiese, Duschen, Planschbuden Eröffnung 18. Juni. Leitung: FRAU LOLA SCHI-F (staatlich geprüfte Kindergärtnerin) Wien 11., Krummbaumgasse 1/20

Fränkel orth. kóser penzió és Siófokon

a fürdőtelepen, Batthyány u. 16. szám.

a legkényesebb igényeket is kielégíti a legkitünőbb balatoni üdülőhely

WEISZ MÓR

Kecs, levestészták és ostyaárúk. -- Diabetikusok részére „levegőkényér”.

Csokoládé legfinomabb kivitelben. Elsőrendű dessert és különlegességek. --- Fagyialat töltésérek.

orth. kóser kecs, kétszersűt és süteménygyára Budapest, VII. Dob ucca 22. --- Telefon: 42-3-65.

A pozsonyi gettó viharos történetéből

A Chaszam Szajfer emlékirata 1809-ből II.

Amikor Chaszam Szajfer Szentgyörgyből Pozsonyba visszatért, nem ment vissza saját lakásába, hanem R. Mendel Lvov (Lemberger) fedezékét nyújtó házába költözött, mert a ház erős kőből volt építve s így nem kellett félni attól, hogy egy erősebb ágyugolyó szétrombolja. Igen szűken lakott, egy kis szobában egy érdekes get-adás történt. Egy zsidó katona bevonult és hogy esetleges eltűnése esetén felesége ne legyen „aguno”, (asszony, aki nem tudja, hogy férje él-e, vagy sem, akinek nem szabad férjhez menni) elvált tőle, de a válási szerződés után újból — eljegyezte. Tamuz 13-án éjjel felé a franciák megint ágyúzták a várost, mindenünnen menekültek és igen sokan jöttek R. Mendel Lvov házába és ott menedéket kerestek. Bár a franciák inkább a belvárost lötték, egy golyó eltalálta R. Léb Komorn fiát: Wolfot. Másnap reggel a Lemberger-féle templomban egész korán megimádkoztak, az ima közben a háznak tetejét szétzúzta egy ágyugolyó, a szeretett mester életveszélyben forgott. Ennek az lett a következménye, hogy a hitközség kérésére megint Szentgyörgybe ment, a hitközségi tagok egyrésze pedig Bazinba, részben Récsére (Ratzesdorfi) menekültek. Sokan a szabad mezőn töltötték az éjszakát. Közben az ellenség megadásra szólította fel a várost, eredménytelenül. Erre Tamuz 14-én új tüzéri támadás kezdődött, amely a legtöbb zsidó házat szétrombolta, az Edelhoftól kezdve egész a „Bergl” dombig. Elégett a Nagelschmidt-féle ház, ropant sok bútor-ingóság és könyv elpusztult, csupán a R. Mendel házában lévő tanháznak nem történt semmi baja. Egy érdekes jelenetről tesz említést a Cha-

szam Szajfer: R. Gumpert, a metsző, a golyózápor közepette kivitte a világtalan R. Kosmann Offenbachot. Ép úgy kivitte a megbesélt R. Wolf Komorn, aki sebével igen sok napon keresztül kínlódott, amíg végül, miután az elmondta a bűnvallomást, (vidüj) szombat beköszöntése előtt elhunyt. Az elhunyt a Chaszam Szajfer nem volt jó viszonyban, mert a Sigray-ház tulajdonosnőjének gondnoki minőségében a házbért állandóan felszófolta, amivel azután ellentétbe került a főbival. Következő napokon a franciák nem hagyták békében a várost, a lakosok rettegtek, senki sem mert otthon aludni, némelyek heteken át nem váltottak ruhát, mások kimentek a folyóra és ott kimosták egy-egy ingüket. Közben a hitközségi tóratekerceket kimentették a nagytemplomból és Szentgyörgybe vitték.

Tamuz 26-án azt híresztelték, hogy a franciák elfoglalták Pozsonyt, erre a szomszédos falvakba menekült zsidók siettek Pozsonyba, mert attól féltek, hogy később el lesznek vágva hitközségüktől, de kiderült, hogy csak a császári hadsereg vonult el egy időre Pozsony elől egy nagyobb ütközetre. Tamuz 29-én elterjedt a hír, hogy 30 napos fegyverszünetet kötöttek, de ezt a hírt kételkedve fogadták. Azon az éjszakán a szászok Stomfán keresztül jöttek és a békeszünet hírére a magyar seregekkel dözsöltek, a magyarok azt hitték, hogy a szászok csak törbe akarják őket csalni, amire megrohanták őket, a szászok kerültek ki győztesen, akik azután bosszúból kifosztották az egész várost és különösen a zsidók házaikat. Így telt el a következő huszonnyolc óra Szentgyörgyön várakozás és feszültség közepette, amíg egy pozsonyi zsidó a keresztény szomszédjától levelet kapott, hogy hazajöhet, nincs már semmi baj. Így azután visszatért a főrabbi is Pozsonyba a lakásába, amelyet 42 napon keresztül nem látott. A városban szász katonák voltak elszál-

lálva. A hitközségnek 40.000 forinttal kellett hozzájárulni az elszállásolási költségekhez. A národnak is kellett kölcsönözni 57.000 forintot.

Jajm-kipür előnapján a hitközség kiküldte R. Jüdo Melamedot a francia táborba azzal a kéréssel, hogy szabadságot adják a francia zsidó katonáknak a nagy ünnepre. Jajm-kipür este az egész Zsidó-utca telve volt francia zsidó katonákkal. A fegyverszünet alatt kifejlődött egy kis valutaüzlet: katonák beváltották francia pénzüket, rézpénzt beváltottak papírpénzre. De mivelhogy az üzlet a keresztény lakosság körében visszatérését kellett, a városi előjáróság kérésére a Chaszam Szajfer hitszónoklatában eltiltotta ezeket az üzleteket. A csaták után a mezők telve voltak fegyverekkel és felszerelésekkel, a parasztok eladták ezeket, egy Oberbreit nevű zsidó sok ilyen fegyvert összevásárolt és Pestre küldte, amiért a franciák elfogták és az ezzel foglalatokodó tíz Stomfáról való, zsidóval együtt haditörvényszék elé állították és valószínűleg halállal lakoltak volna, ha közben Chesvon 5-én nem köik meg a békét. A békekötés után a hitközségi tagok anyagi helyzete fellendült, felélénkült az üzleti élet. A Chaszam Szajfer memoárjának befejezése az, hogy a következő „Sojvevim”-böjtöt mindenki megtartotta, jótékonyt gyakoroltak, teki-tyéves összeget gyűjtöttek, ezt a Chaszam Szajfer a szegények között kiosztotta.

Antiszemita aknamunka

„Similis, simili, gaudet.” Ez a 3 latin szó ugyanazt jelenti, mintha azt mondjuk: az egyik *Tazriá*, a másik *Meczajró*, vagy, hogy: az egyik 19, a másik egy híjján 20.

Arról van szó ugyanis, hogy *Doran* angol képviselő a zsidó beözönlés ellen pártot szervez. Erről a szervekedésről senki sem tud olyan pontosan, mint a budapesti *Magyarország*. Az angol képviselő részletesen ismertette is programjait nevezett lap tudósítója előtt. 12 pontból áll a program, s a programban legalább 12-szer van utalás a zsidókra. Szó van bennük a kereskedelmi kalandorokról, a szocialista aknamunkáról, a külföldi agitátorokról, a zsidó nagytökről, az idegenek kiűzetéséről stb. E mellett megállapítja, hogy a tanítók fizetésének a leszállításáért is a zsidók a felelősek, mert így kihasználják a tanítók kétségbeesett helyzetét.

Az úszóverseny

Egy forró nyári délután özv. Liebnerné türelmetlenül tekintett ki az országútra. Egyetlen fiát várta haza. Türelmetlensége érthető: péntek volt és szeretne, ha korán befejezték a köznapi munkát és kellőleg készülhetek a Szombatkirálynő fogadására. Ha a nap még oly hosszú, egyszer mégis csak véget ér. Liebnerné már rég elvégezte a teendőjét. Az asztal fehéren megterítve, gyertyatartó, fonott kalács, kidüs-bor, t'chino, c'anno ür'canno az asztalon megkészítve, a sabosz-ruhát és fehér fejkötőjét már felvette, így teljesen el volt készülve a Saboszra, azonban Fülöp még mindig nem ért haza. Hol marad a fiam? hisz jól tudja, hogy nem szeretem, ha péntek délután későn jön haza, inkább kevesebbet keressen ma, annál többet fog a hét más napján keresni.

A fiatal Fülöp elég korán ismerte meg az élet küzdelmeit. Az apja fuvarozással foglalkozott, ezt a foglalkozást vette át alig 20 éves korában, apja korai elhalálása után. Fülöp szolid és vallásos életet folytatott. Minden reggel és este eljárt a Tiferesz Bachurim egyesületbe, hogy az előadásokon részt vegyen. Ha otthon volt, nem mulasztotta el, a templomba menni. A kocsi-lóval megkeresett annyit, hogy anyjával együtt tisztességesen megélhetett. Azonban az elmúlt télen, egy esős, fagyos napon, egy lejtős uton, a ló elcsúszott, lábát kitérte, így nem volt mit tenni, mint a lovat a helyszínen levágnatni. Liebnerné sírt, mikor ezt meghallotta. Nem csoda, hisz majdnem az egész vagyona pusztult el. Sőt több, mert a lóval a kenyérkeresője is elveszett. Miből és hogyan fognak megélni? De csak egy percig tartott a csüggedése. A jó Isten majd megsegít! Mikor Fülöp haza jött, egész nyugodtan fogadta és vigasztalta, hogy ne búsuljon, minden jóra fog fordulni.

Fülöpnek volt egy gazdag iskolatársa: Földes Antal építési vállalkozó. Mikor megtudta, hogy Liebnerné lova elpusztult, felkereste őket és rábeszélte Fülöpöt, hogy ne vegyen másik lovat, inkább egy teherautót. Az sokkal előnyösebb, mert az sohasem fárad el és ha nem dolgozik, nem kell neki enni adni.

— De honnan veszek annyi pénzt, amennyibe egy autó kerül? Hisz nincs 500 koronám se, hogy egy rossz lovat, vagy a lónak egy kocsi szénát vehessek.

— Azon ne búsulj, az az én gondom! Veszel egy teherautót részletre. Az előleget és az első részletet én neked kölcsön adom és amint én téged ismerlek, te mindig fogsz annyit keresni, hogy a részleteket törleszthesd.

Igy lett Fülöpből autótulajdonos. Már a nap lenyugodott, amikor végre

autótülkölést hallott Liebnerné, ki most tán a Mosiach sófárjának se tudott volna úgy örülni, mint ennek. Nagy lelki megnyugvást vett erőt rajta, hogy a fia nem utazik a Saboszba. Fülöp sebtiben elmondta, hogy az autót kis defektus érte, emiatt később annyit, felvette az ünneplő kabátját és elment a templomba.

Sabosz délután Liebnerné a c'anno ur'ennóból a heti szidrárt és az esedékes pereket is már elmondta, Fülöp ép egy előadáshoz készült menni amidőn egy autót állt meg előttük melyből Földes Antal szállt ki.

— Mit jelentesz ez? Miért jön hozzánk Saboszkor autón? holott tudhatná, hogy ily Sabosz-sértéssel minket is megbánt? Ha ő nem is tart Saboszt, mégis nagy illetlenség ép a házuk előtt szombatban az autóból kiszállni...

Ha Földes nem is hallotta ezen megjegyzéseket, de mintha érezte volna a szemrehányásokat, mindjárt bocsánatkéréssel kezdte:

— Ne haragudjanak, hogy a szombati nyugalmukat megzavarom, de egy fontos kéréssel jöttem, melynek elintézése nem tűr halasztást, különben nem jöttem volna most ide. Ugyanis a benzinkészletem kifogyott és nem tudok ma sehonnan szerezni, már pedig én még ma a vágvári strandon akarok lenni, hogy az ottani úszóversenyen részt vehessek, azért kérek, Fülöp, kölcsönözz nekem benzint. Holnap vissza adom.

— Kérj tőlem bármily tudományt, szívesen megteszem, hisz tudom, mily hálával tartozom neked, de ne hozz lelki-kényszerbe, ne kérj tőlem chilül saboszt (a sabosz megszegését).

— Ne gyerekeskedj! Ha én megyek autón, az nem a te bűnöd. Te hozzá se nyulsz az autóhoz! én magam veszem ki a tartályból a benzint, te nem tudsz semmiről.

Liebnerné pár szóval a lelkére beszélt: Egy kis élvezetért, ne adja oda a lelki üdvösségét. A lekiismeretes szombatartásnál nincs nagyobb élvezet!

Antal mosolyogva hallgatta e szívből jövő szavakat és az autóhoz ment, hogy a benzint áttöltse. Fülöp nem volt elég erős arra, hogy tovább ellentálljon, szótlanul nézte a történendőket. Liebnerné pedig elment hazulról. De amint Antal a benzintartályt kinyitotta, onnan egyszerre láng csapott ki, melyet a másik oldalról jövő szél Fülöp felé fújt, kinek ruháját meggyújtotta. Antal ijedten kapott barátja után, hogy róla az égő ruhát leszakítsa, az még jobban égett. A nagy kiabálásra összesereglettek a szomszédok, kiknek sikerült végre az égést elfojtani. De ekkor a fiatalember a nagy fájdalomtól elájult. A gyorsan előhívott orvos rendelkezése Fülöpöt a kórházba

szállították, míg Antal, ki csak kisebb égési sebeket kapott, haza ment. Nem volt már kedve többé a vágvári strandra menni.

Antal naponkint kiment a kórházba meglátogatni a beteget, kinek állapota, mindinkább rosszabbodott és egy hét után — meghalt. Antalra mély hatással volt az eset, utána nem volt se nyugodt nappala se éjjele, folyton az elhunyt barátját látta maga előtt, mintha égett kezével fenyegetné: te vagy a szerencsétlenség oka, te idézted elő korai kimúlásomat. Ezek az izgató látományok teljesen megtörték, nemcsak lelkiileg, testiileg is, mert se aludni, se enni nem tudott. Egy barátja tanácsára egy ilyen álmatlan éjszaka után elment a rabbihöz és elmondta neki, hogy barátja temetése óta minden éjjel róla álmodik, de nappal is annak fenyegető arcát látja maga előtt. A rabbi figyelmesen hallgatta a fiatalember beszédét, végre megszólalt:

— Volna tanácsom az Ön számára, de van-e magában elég erő azt követni?

— Bármit mond Tisztelendő úr! megfogadom, mert ezt az életet nem bírom tovább.

— Hord Ön „cidáklit”? imádkozik minden reggel és este? Ezt tegye! és akkor soha nem fogják rémképek üldözni. De ha már megteszi az első lépést, mely visszavezeti a hitű zsidósághoz, ne álljon meg, hanem haladjon a megkezdett uton tovább, míg meg nem találja a teljes lelki megnyugvását.

Antal szívére vette a rabbi szavait. Új életet kezdett. Templomba ment, előadásokra járt, hol a legfigyelmesebb hallgató volt, Saboszt tartott, kerülte a zajos szórakozásokat és oly vallásos életet folytatott, hogy régi társasága nem ismert rá. Lassanként visszatért lelki-nyugalma és egészsége is.

Két év múlva megnősült, elvette Liebnerné nővérének egy leányát, ki anyagiakban szegény, de lelkiileg, hit-hűségben és zsidó erényekben gazdag volt, kivel a legnagyobb egyetértésben és boldogságban élt. Ezen boldogság még fokozódott, mikor egy év múlva a házasság egy fiúval lett megáldva. Földes nagyarányú szűdőt rendezett. Komául a rabbit kérte meg, komaasszony Liebnerné volt, a fiúcskának elhunyt barátja nevét adta. A rabbi szép beszédben köszöntötte fel a házlagzást. Kiemelte ennek vallásos életét, melyet életmódjával, de leginkább házasságával igazolt. A név, melyet az újszülötnek adott, csak akkor válik igazi kegyeleti aktussá, ha a fiúcskát úgy fogja nevelni, hogy olyan vallásos, jó zsidóvá váljék, mint nevének előző viselője volt.

Földes meghatottan válaszolt: Igyekezni fog a rabbi úr szavai szerint cse-

Legművészbib
parókát
már 40 év óta
PESSL

udvari hölgyfodrász és kozmetikai intézet
hajmunka műhelye készíti.
Budapest, IV., Váci-utca 19.

lekedni. Hisz a mostani boldogságát is csak annak köszönheti, hogy megszívelte a rabbi úr tanácsát.

— Beismerem — folytatta —, hogy csak az igazi, vallásos élet tudja az embert boldogítani. Hogy azelőtt nem voltam vallásos, az annak tulajdonítható, hogy nem részesültem vallásos nevelésben, nem ismertették velem a Tórát és annak tanait. Én azonban fiamat taníttatni fogom, hogy első sorban szép vallásunkat és annak fenkölt tanait megismerje. Mert a Tóra „az élet fája, a hozzá ragaszkodóknak... útja, a gyönyörűség útjai... hosszú élet jobbiban, baljában gazdagság és tisztelt...” L.

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Rajs-chajdes Tamúz
Kajrách, IV. Perék
Gyertyagyújtás (Bpest): 7.30
שבת קטנה kimenetele " 8.35
Vasárnap: Rajs-chajdes Tamúz 2. napja

— A BUDAPESTI ORTH. HITKÖZSÉG ISKOLÁIBAN a vizsgák a közzétett sorrendben az alant megnevezettek elnökletével folytak le: Adler Jakab, dr. Deutsch Emil, Duschinsky Márkus, óbuda Freudiger Fülöp, Feldmann Izsák, Frank József, Friedmann József, Groszberg Jenő, Mayer Miksa, Práger Félix, Roth Henrik, Rosenbaum Gyula, dr. Stern Simon, Stern Leó, Sussmann Dezső, Steinmetz Zsigmond, Tauber Simon, dr. Ungár Lipót, dr. Zsoldos Zsigmond. Az elnökök az elért nagyszerű eredményekért köszönetet mondtak az igazgatóknak és a tanszemélyzetnek. — A köv. tanévre szóló beiratásokat a hó 26-án és 27-én eszközlik. A szülőknél érdeklődés áll, hogy gyermekeiket most irassák be, mert az igazgatóságnak nincs mindig módjában a szeptemberi jelentkezők számára helyet biztosítani.

— Az AGUDA ELLEN. Ruszinszko egyik jelentékeny hitközségéből héber röpiratot kaptunk, mely szerint az ottani főtisztelendő főrabbi úr az „Aguda ifjúsági egyesület” megalakítását megtiltotta (mely azonban mégis megalakult). A röpirat hivatkozik arra, hogy Ruszinszko nagy Tórapacitásainak tilalma alapján járt el a főrabbi. A röpirat aláírása: „A kik a Szentföld megváltását a mosiac által remélik”.

— TIFERESZ ÉRTESETŐ. Ilyen címen ad ki igen jól szerkesztett hetiközlényt a nyiregyházi „Tiferesz Bachurim”. Az orthodox ifjúsági élet élénkítésére melegen ajánljuk minden orthodox ifjúnak. Az Értésítő főszerkesztője Amsel Simon, főmunkatársa Németi Tibor s havi előfizetése 50 fillér.

Vidéki

zsidók

és

szalma-

özvegyek

P 1.30 -ért

ארטדה. כשר
menü

Weisz

Mendelnél

Wesselényi-u. 18.

Kazinczy u. sarok

EBÉDELJETEK!

Naponta

többféle

hal

50-60 fill.

— TISZTESSÉGES STRANDFÜRDŐ GYÓRÓTT. Ebben a városban az orthodox közönségnek már évek óta lehetetlen volt a fürdés, mivel az összes strandokban a közös fürdés dívik. Ezen a hiányon akart segíteni a győri T. B., melynek kezdeményezésére megnyílt egy minden higiénikus követelményeknek megfelelő strandfürdő, melyet férfiak és nők csak külön-külön vehetnek igénybe. A fürdő a többi strandfürdőkhez képest 30%-kal olcsóbb. — A fürdő létrehozásában teljes odaadással dolgozott dr. Lemberger Albert hitk. elnök, közreműködtek: Gross Ignác T. B.-elnök, Grünwald Mózes és Koppel Lajos T. B. gondnokok.

— ÉRÜV CELLDÖMÖLKÖN. Ezen dunántúli városkából jelentik nekünk, hogy az orth. hitközség vezetősége Herskovits Ábrahám (Kassa) által, aki ebben kitűnő szakértő, szombati ériuv-ot állíttatott fel. Az ériuv lehetővé teszi még a legvállásosabbaknak is a szombaton való hordást a városban; nem beszélve arról, hogy — a hunfalvi gaon z. c. l. szavait idézve — az ériuv kényszeríti a vallásilag könnyebb fajsúlyúakat arra, hogy ezen a téren ne szegjék meg a szombatot... Megemlítjük ez alkalommal, hogy e tekintetben sok orth. hitközségben igen lanyha a vallásgyakorlat, pedig aránylag kis anyagi áldozattal módot lehetne találni a szombati vallástörvény teljes érvényre juttatására, amint ezt a celldömölki példa bizonyítja.

— SZOCIÁLIS MUNKA VÁCON. Igen dicsőre méltó akcióról értesítenek bennünket Vácról. Egynehány hitk. tag, „Chevro Avajdasz Jiszroel” címen üzemeltetett, hogy szegény munkanélkülieknek munkaalkalmat teremtsen. A csoport élén állanak: Wohl Henrik, mint az egyesület elnöke, Grünfeld Hermann ügyv. elnök, Singer Herman pénztáros, Donáth Dávid ellenőr, Braun Dávid titkár, E lelkes férfiak elgondolása az, hogy társadalmi úton üzemi tőkét gyűjtenek és a megnyitandó üzemekben, jobb napokat látott hitközségi tagokat foglalkoztatnak, akik inkább éheznek, de támogatást elfogadni nem akarnak. Eddig sikerült annyi tőkét összehozni, hogy „Z'viv” elnevezésű légyfogót és „Elefánt” márkájú sós-borsosát gyártanak. Az üzem cégszerű neve: „Chevra Avodasz Izrael vegyészeti gyár, Vác”. E két cikk gyártásánál több szegény családapa, valamint egész sereg szegény leány nyert munkaalkalmat. A gyártmányok minősége elsőrendű, ára teljesen versenyképes és így a nagyközönség az üzemből való bevásárlásaival nemcsak saját érdekeit szolgálja, hanem nagymértékű altruisztikus és zsidó szociális célt segít elő!

— A BUDAPESTI ORTH. CHEVRA KADISA vasárnap, dr. Friedmann Izidor elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés elhatározta, hogy a Chevra a budai Szeretothonának kibővítése céljából egy — erre a célra igen alkalmas — szomszédos épületet megvásárol. Felhatározta továbbá a közgyűlés az elnökséget, hogy az Erdligeten eladásra kerülő gróf Károlyi-féle birtokon néhány parcella vásárlásának tervével foglalkozzék.

— Béke Pakson? Paksról írják nekünk: „Két hét előtti szombaton városunkban időzött R. Dóvid Meisels, ulhelyi szefard főrabbi. Templomi drosójában a hitközségben fennálló ellentétekre célozva, a béke fontosságát hangsúlyozta. A magasröptű szónoklat nem hangzott el hatás nélkül: Másnap a hitközség előjárósága, az ulhelyi és paksi főrabbi közreműködésével az ellentétekkel, békétárgyalásokat folytatott, mely áldásos eredménnyel járt s az immár két év óta tartó viszálykodás örvendetes megszüntetésére vezetett. A béke művében mindkét főrabbinak nagy része van.”

— A BALASSAGYARMATI ORTH. HITKÖZSÉG felügyelete alatt álló „Ungár Zsigmond és neje Fröhlich Róza” nevű viselő alapítványi Aggok Házában elhelyezést nyerhetnek olyan egyének, akik arra eddigi előéletükkel méltóknak bizonyulnak. Tekintettel azonban a mai súlyos gazdasági viszonyokra, a felügyelőbizottság kénytelen a főlvetelt kérők: anyagi viszonyait is mérlegelés tárgyává tenni és a felvételi díj megállapításánál figyelembe venni. Bővebb fevilágosítást nyújt a hitközség irodája.

— A S.-ALJAUJHELYI CHEVRA KADISA a köv. tisztikart választotta: Haas Fülöp elnök, Blumenfeld József pénztáros, Klein Vilmos, Reinitz Elemér ellenőrök, Burger Ede, Pollák Ábrahám, Rubin Adolf gondnokok, Képviselők: Berkovits Rafael, dr. Fried Samu, dr. Friedmann Benő, Groszmann Mór, Morgenstern Jakab, Rein Lajos, dr. Roth József, Rubin Márton, Schweiger Márkus, Teitelbaum Dávid, dr. Weisz Bertalan, Kórházi gondnok: dr. Safir Miklós.

— GYALOGSZERREL PALESZTINÁBA (?) Egy prágai lapban az a fantasztikusnak hangzó hír olvasható, miszerint egy szegény ruszinszko, ill. máramarosi zsidókból álló társaság gyalogszerrel készül a Szentföldre letelepedni.

— RABBIVÁLASZTÁSOS ELJEGYZÉS. Nyírbátorból jelentik: „Srép családi ünnepély színhelye volt f. hó 11-én Schönfeld Pinkász háza, ahol Fisch Herman Mátészalkáról eljegyezte Schönfeld Elzát, a bold. nyíradenyi főrabbi leányát. A vőlegény egyben nyíradenyi főrabbiává választott.”

Tisztelettel közöljük, hogy huskonzervkészítményeinknek szélesebb körökben leendő megismertetése céljából alábbi új gyártmányainkat, eddig nem létezett, alacsony bevezetési árban hozzuk forgalomba.

Kirándulóknak, vagy nyaralóknak ezen újfajta konzervjeink nem nélkülözhetők, mert felmelegítve teljesen kész, háziisan készült ebédet, vacsorát adnak. De nem nélkülözhetők az olyan nyaralókban sem, ahol kóser ellátás hiányában a nyaralás eddig lehető nem volt.

Összes konzervjeinkből egy mintakollekciót 10,- pengő

bevezetési árban franco szállítunk.

A mintakollekció áll a következőkből:

1 csirkepörkölt	1/2 kg
1 marhagulyás	1/2 kg
1 burgonyával	1/2 kg
1 borjupörkölt	1/2 kg
1 sólet füstölthussal	1/2 kg
1 lecsó kolbásszal	1/2 kg
1 töltött paprika	1/2 kg
1 csemege virsli 2 páros	1/2 kg
2 májpestétom	1/10 kg

1, zsebben hordható bontókés
Kérje még ma konzerv minta-küldeményünket.

Skrek Lipót r. t.

orth. כשר szalámi-
kolbászaru

és konzervgyár
B U D A P E S T,

VII, DOB-UTCA 27.

Telefon: 42-4-17, 45-3-70

— A BPESTI VIII. KER. ORTH. IMÁEGYESÜLETEK vezetőségének felkérésére Deutsch Jenő (Verpelét) szombaton a Dobozi-u. templomban nagyhatalmú beszédet tartott. Mélyenjáró bölcsesleti fejtegetését — mely a lelkielő és testierő kihatását a zsidó egyénre és a zsidó közösségre magyarázta — a nagyszámú hallgatóság feszült figyelemmel kísérte és az előadót lelkes ovációban részesítette.

— KETTŐS GYÁSZ ירי, Galanidról jelentik: Kettős gyász érte Müller Simon volt hitk. elnököt. Először 84 éves édesanyja hunyt el, s még a sivóh-gyászhat alatt jobblétre szenderült a nagy reményekre jogosító 28 éves fia: R. Jiszochor Dov, Buchsbaum főrabbi a volt jeles tanítványát megrendítő heszpedben búcsúztatta, majd az elhunytak sógora: Herzog Ernő (Érsekújvár), továbbá az ifjúság nevében: Kalisch Simi adtak gyászbeszédükben fájdalomknak kifejezést. הנניביר

— BEKÜLDÖTT HIREK. A dunaszerdahelyi T. B. elhatározta, hogy a néhai híres szerdahelyi ros bész din: R. Jozsef Csaba értékes kéziratainak („Divré Jajszéf” a Tórára és hagadára, „Ahavas Cijajn” tanulmányok, „Béczó”-ra stb.) sajtó alá rendezését. — A hejőcsabai „Chevro Mesamsim” orth. ifjúsági egyesület a köv. tisztikart választotta: London Emil elnök, Klsin Béla alelnök, Liebermann A. titkár, Desser M. ellenőr, Weiszberger A., Schwarz J. számvevők.

— A kassai T. B. új tisztikara: Rosenbluth I. elnök, Morgenstern H. alelnök, Weisz D. gondnok, Krausz F. pénztáros, Grosz J. ellenőr, Weisz F. könyvtáros, Goldstein J. jegyző. Képviselek: Elfer N., Birnbaum Zs., Goldberger Ö., Katz B., Wiesel M., Färber B., Spitz A., Goldfinger F. — A salgótarjáni T. B. választásai: R. Wolf Günzler rabbi (felügyeleti főrabbi) díszelnök, Baumann Lajos elnök, Rosenberg Hugó alelnök, Gottsmann Ignác gondnok, Sonnenschein Géza titkár, Spielberger Gyula pénztáros, Hecht Nándor ellenőr; Friedmann Lajos, Kahan Kálmán, Glück Mór választmányi tagok.

— A tornaljai „Ateresz Bachurim” új vezetősége: Krämer Jenő elnök, Deutsch Béla gondnok, Krämer Miksa pénztárnok, Blechner Béla ellenőr, Krakovits Jenő titkár, Választmány: Guttmann L., Vogel J., Salzer E., Hauer J. — A váci T. B. meleg ünneplésben részesítette Lebovics Dániel volt elnökét esküvője alkalmából. A T. B. küldöttsége élén Pápa Béla elnök az egyesület ezüstserlegét nyújtotta át a vőlegénynek.

× MINDEN MAGYAR NÉMET ÉS ANGOL könyv megcélulása után azonnal kikölcsönözhető Gondos Sándor zsidó és modern kölcsonkönyvtárából. Kikölcsönzési díj P 1.50, a Zsidó Ujság előfizetőknek P 1.00. Budapest, Andrássy-út 67.

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 52. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi
(Fordította: MÜLLER IGNAC)

Bár a rablőkapitány Don Diegó pénzének csak a felét kapta, mégis igen jó fogást csinált, mert a menekülő Don Diegó igen sok pénzt vitt magával. A legközelebbi városban Francisko tanácsára eladták kocsijukat és lovukat, vetek maguknak két jó öszvért és így azután öszvéren a hegyi utakon át elérkeztek a portugál határra. Néhány nap múlva Diegó a portói kikötőben családjának összes tagjaival ölelkezhetett.

Leírhatatlan örömmünnepet jelentett az amsterdami portugál hitközségnek, amikor az Aguillár-család tagjainak megmeneküléséről és arról hír érkezett, hogy most már nyíltan fel akarják vétetni magukat a zsidó közösségbe. Egymásután jöttek az ismerősök, rokonok és újra, meg újra el kellett mondaniok csodás menekülésük részleteit. Különösen az öreg Raphaelo öröme volt határtalan. Egymásután zárta karjaiba Don Manuelt s Diegót és állandóan kérdezte tőlük, hogy is lakott meg a gonosz Fray Balthazar és cinkostársai, akik valóban megérdemelték sorsukat, amiért barátjának, Don Alfonzo Fernandeznek halálát okozták. Állandóan odament az öreg, Donna Annunciatahoz és leányához, öröme határtalan volt. Donna Annunciata az utolsó hetekben az örömtől és a boldogságtól egészen megfiatalodott, megszépült és az öreg Raphaelo állandóan azt hangoztatta, hogy olyan, mint 25 évvel ezelőtt.

Nagy ünnepe volt a portugál hitközségnek, amikor Don Manuel, Diegó és Jose felvették magukat a zsidóság kötelékébe. Nemsokára azután megünnepelhetők Don Jose és Inez egybekelését. Hosszú asztalok mellett ültek a vendégek és elmesélték egymásnak a csodás kalandokat, amelyeken a fiatal pár átesett. A lakoma közben felkelt Donna Annunciata és intett fiának, Diegónak, hogy kövesse őt a kertbe, valami beszélgetni valója van vele. Az örömtől sugárzó anyának arcán egy bizonyos fokú mélabús árnyalat jelent meg, amikor megszólította az őt követő fiát, egy teljes virulásban pompázó virágágy mellett.

— Drága fiam, ma *Laqboajmer* van, hisz ezert van ma Inezemnek egybekelése, engedd meg, hogy megemlésem ebből az alkalomból, hogy téged is szeretnék már látni a *chiüpo*-mennyezet alatt. Te tudod, hogy Donna Francesca de Montaldo, jótévő unokája, páratlanul jó, nemesszívú, vallásos leány. Azt pedig, hogy rokonszenvez veled, azt én tudom.

— Anyám, már rég meg akartam kérni Donna Francesca kezét, de most egy nagyobb utazást tervezek s csak akkor köthetem le magam, ha már visszajöttem.

— Hát újra el akarsz bennünket hagyni fiam?

— Igen, anyám, kénytelen vagyok ezt megtenni. Hollandia nem az az ország, amelyben jól érezhetném magam, új hazát keresek. Van egy előkelő hatalmas barátom, messze országban lakik, ahhoz akarok utazni. Ha emlékszik reám s oly jóindulattal van irányomban, mint ezelőtt, akkor közelében letelepszem s majd odaviszem Francescát is.

— Hisz akkor újra elveszítelek téged, édes fiam.

— A tőletek való távollét nekem is fájdalmas lesz, de azt hiszem, hogy új vállalkozásomban hasznára lehetek hittevéreimnek. Mert megfogadtam magamban, amikor az inquizíció lovassága üldözött engem, Avila és Salamanca között hogy ha egyszer megszabadulok ettől a biztos haláltól, akkor tőlem telhetőleg dolgozni fogok azok érdekében, akik az Egyetlenegy nevét vallják.

Ugy! Hát I'ten vezéreljen új utadon, — szolt Donna Annunciata, miközben könnyeit letörölte arcáról, Diegó pedig megkérte, hogy menjenek vissza a lakomázókhoz, mert a hosszas távollétük feltűnést keltene. Kéresték is őket már. Mert az amsterdami közösség különösen físztelel tekintett Diegóra, aki püspöki és inquizítori méltóságát otthagya és élete veszélyeztetésével visszatért a hithez, amelyet ősei oly gyakran szívük vérével is megpecsételtek.

Don Jose, lakodalma után, apósával Don Manuellel gyarmataruüzletet nyitott, hajóik a Levante-ban jártak, déligyümölcsöt vásároltak s a nyugati országokban értékesítették azután. Don Diegó nem akart résztvenni az üzletben, messzebbmenő tervei voltak. Elbúcsúzott övétől, s régi szolgájával Juannal útnak indult; senki sem tudta hová.

— Remélhetőleg visszajövök nemsokára, vigasztalja bánkódó rokonait Diegó — ne szomorkodj Anyám, te pedig öreg Raphaelo, ne vágj oly keserves arcot; hat hónapon belül mindenesetre visszajövök.

— De ha legalább megmondanád, hová is utazol — szolt síró hangon Inez.

— Ugyan, hagyjátok már — mondta Manuel, Diegó tudja, mit csinál. De talán mégis értesíteni fog minket az útról.

— Nem, csak akkor, ha tudni fogom, elértem-e céloimat, vagy sem. I'ten veletek, kedveseim.

I'ten oltalmazzon — kiáltotta Don Manuel, fia után, aki kocsiá szállt. Juan a lovak közé vágott, a lovak prüszkölve indultak útnak, mint akkor, amikor menekültek ketten az inquizíció elől. (Folyt. köv.)

Pollák Sarolta

kozmetikai intézete: Hajszálok kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hámlasztások. (Díjtalan tanácsadás) „MIRACLE” hajeltávolítószert szétküldése utasítással: Budapest, VI., Andrásy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Butorok:

kombinált szekrények, rekamierék, hangulatlámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosárak nagy választékban

Olcsó árak.

RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fiókküzlét: Nádor-utca 21.

Tomché Jesúvász Sabosz felajánlások Budapestben

II.

Schlesinger József-féle minjon: Schlang Imre 10, Schlesinger József, dr. Sebestyén Antal 5-5, Schlesinger László, Friedmann Dezső 3-3, dr. Friedmann Vilmos, dr. Lengyel Márton, Preisach Sándor 2-2, Hirschler Izidor 1. Összesen P 33-—

Bohrer Feivel-féle minjon: Bohrer Jakab, Bohrer Albert, Bohrer Simon 2-2, Bohrer Feivel, Fischler N., Klein Izsák, Müller Nándor 1-1, Morgenstern Izsák 0.50. Összesen: P 10.50.

Tar-uccai imaház: Schaffner M. 5, Bonis József 3.50, Kamcher Jakab 2.50, Goldstein Nándor, Kleinmann Lipót, Katz Áron, Szobel Izsák 2-2, dr. Frischman Mózes 1.50, Groszmann Jenő, Blum Ignátz, Wohl Izidor, Krausz Jenő, Moskovits Gyula 1-1, Spitzer Mór, Grosz Tibor, Kaufmann Frigyes, Fried Fülöp, Stecher Jenő, Luger Samu, Hunwald Á., Schick Mór, Blumenfeld I. 0.50-0.50, Kisebb adományok 1. Összesen: P 31-—

Póstatakarék útján befolyt adományok: Dr. Ernst Zoltán 10, Schwartz Gyula, Schwartz Sándor, Grosz Károly, Grotta Vilmos, Roth Dániel, Schwartz Jenő 5-5, Spiró Bernátné, Tallenberg Izsák, Pesti Hírlap, özv. Guttmann Antalné, Grünwald Gyula 3-3, Teitelbaum Dezső 2.40, Bárdi József, dr. Hesz Andor, Kecskeméti Árpád, Kendi Miklós, Sicherman Henrik, Breuer Gusztáv, Prinz Izidor, Fejér Géza, dr. Hódos Béláné, dr. Porosz Mór, dr. Holits Rezső, Schiller Mór, Gärtner Sándor, Falk Dávid, dr. Pach Henrik, Krausz Jakab, Grosz Nándor 2-2, Burger Jakabné 1.50, Horváth Henrik, Kiss Ilés, Biró Dezső, Guttmann Manó, Heller Simon, Hegedüs Ándor, Hauser Artur, Barber Frigyes, Káldor Albert, Lévai Dezső, Haas Oszkár, Haas Róbert, Fisch Hermann, dr. Benedikt Vilmos, Strasser Imre, Morvai Sándorné, Stern Ede, Rebenwurz Izidor, Halasi Viktor, Pataki Mór, dr. Singer Dezső, Goldstein Ignác, Fellner Sarolta, dr. György Károly, Hirschler Elemér, dr. Krammer Manó, dr. Guttmann Henrik 1-1, dr. Gabai Miklós Halász Dénes, Kertész Ármán 0.50-0.50. Összesen: P 121.40.

Szövetség-u. 43. imaház: Braun Izráel rabbi 1, Weisz Adolf, Tallenberg Izsák 2-2, dr. Kronovitz Béla elnök, Lampl Lipót, Büchler Andor, Pollák Jakab, Würdiger Áron, Székely Zsigmond, Katzburg nyomdász, Günsz Vilmos 1-1, Noé Ignátz, Weisz Jakab, Rosenfeld Bernát, Jungreis Lázár, Jungreis Dávid 0.50-0.50. Összesen: P 15.50.

Sommer József-féle minjon Aréna-út 60.: Schwarcz Sámuel, Sommer József

10-10, Sommer Imre 8, Balogh Henrik, Salamon Menyhért, Körösi Lipót 5-5, Berger József 3, Noé Jónás 2, Fried József, Hammer Samu, Márkus Ármán, Rosenbaum Mór 1-1, Goldstein Herman, Révai Gábor, Sommer Károly, Weinberger Dezső 0.50-0.50. Összesen: P 54-—

Zsoltár Egylet (Chevro Thillim): László Lajos 15, László Gyula, Pál Fülöp 5-5, Weingarten Ábrahám, Holländer Gyula, Freisser és Blitz Herman 3-3, Blum Vilmos, Appel Herman, Rappaport Dezső 2-2, Löwy I. D., dr. Glück Mihály, Luger Herman, Feiner Salamon, Grosz Ábrahám, Singer Osiás 1-1, Eisenberger Zoltán 0.72, Davidovits Herman, Grünberger, Mohrer Izráel, Ehrenfeld Lipót, Némethy Menyhért Ármel Salamon 0.50-0.50. Összesen: P 52.72

Tiferesz Bachurim VIII. ker. P 10-—
Grünfeld-féle minjon: Mandel 3, Braun, N. N. 2-2, Braun rabbi Stein, Weiskopf, Steiger, Schönberger, Fanákel, Gutentag, Indig Zsigmond, Roth Aladár, Benedek 1-1. Összesen: P 17.50.

Vörösmarty-uccai templom: Holczer Ignác, Stern 3-3, Faub Mór 2, Havas, Haber, Günster, Huber, Günsberger I, Günsberger Jenő 1-1, Weisz Dávid, Krausz, Boros, Vadász 0.50-0.50. Összesen: P 16-—

Zsigmond uccai templom: Grosz I. J. főrabbi 2, Schwarcz József 7, Schwarcz Samu, Weisz Mór, Ács Mihály, Herzog 5-5, Berger Samu, Weisz Samu 3-3, Krausz Benő, Grosz Vilmos, Schiffer,

Schwarcz Pál, Polatschek 2-2, Grosz Majse, Pollák, Izsák, Trosstter, Schwartzkopf 1-1. Összesen: P 50-—

Magdolna ucca 15. imaház: Klein Artur 10, Klein Vilmos, Ungár Jakab 5-5, Baneth Gábor 3, Baneth Imre, Mayer Dávid, Mayer Ármán 2-2, Hartmann Calé 1.50, Noé Jenő, Mayer Lázár 1-1, Holländer Mór, Vámos Bernát 0.50-0.50. Összesen: P 33.50.

Óbudai Freudiger Károly-minjon: Óbudai Freudiger Károly 15, Óbudai Freudiger Norbert, V. I. 10-10, Moskovits Mór, Klein Ignác, Ehrenhal Gyula, Glancz Dezső 1-1, Stark Gyula, Beinacker Dávid, Berkon Mór, Adler Jakab, Jakobovits, Grünberger Henrik 0.50-0.50. Összesen: P 42-—

Bíró Dánielkórház imaház: Gansel Ernő, Klein (Maros u.), Sternberg Z. J., Rosenberg 5-5, Feldman, Papper, Löffler, Klein Ignác, Schwartz 2-2, Deutsch tanár, Sternberg Izsák, Knöpfler Jakab, Klein Mór, Rottersmann, Blauer 1-1. Összesen: P 36-—

Baumann Dávid-féle minjon: Mautner A. és Fiai 3, Farkas Dávid 2, Weisz Mór, Flamm Bernát, Friedmann Jakab, Támbor Sándor, Roth Salamon, Farkovits Arnold, Wülliger Jakab, Baumann Dávid 1-1. Összesen: P 13-—

Különböző adományok: Rombach-templom közönsége 117.40, Blau Miksa (Dob u. 32) gyűjtése 19.04, Komagylet imaháza 15, Ungár Henrik 5. Összesen: P 150.44.

Tátralomnic MAGAS TÁTRA! Tátralomnic

Egyetlen megbízható ORTH. PENZIÓ, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószézonban a TELJES PENZIÓ 55 ck. Felölt leányok kíséret nélkül felvételnek. Egész éven át nyitva. Elő és utószézonban esküvőket és bankettek is elfogadok. SCHREIBER MÓR, TATRANSKA-LOMNICA (BUOSCH-VILLA)

„ÉS IZRÁEL GYERMEKEI

ETTEK A MANNÁT”

Minden zsidó háziasszony a kávéhoz csakis

„MANNA”

cikóriát használjon, amely két orth. rabbiság hecsherével van ellátva. Gyártja: FODOR JAKAB ÉS TSA, BUDAPEST, X. MAGLÓDI-UT 17. Kapható minden fűszerüzletben.

Neuvirth Testvérek

órák és ékszerészek
BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serleg, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vétel. Saját műhely. Brillians, arany és ezüst beváltás.

SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P.)

Rubinstein Honkát, Nagysallóról, eljegyezte Frey Salamon, Szombathelyről.

Friedmann Márta Sztropkó, Breuer József, Tiszafüred, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Klein Arankát, Klein Mózes rétei fő-rabbi leányát (Nagyvárad), eljegyezte Teitelbaum Jakab, Teitelbaum Heiman putnoki főrabbi fia.

Teitelbaum Jakab elnökünknek, Klein Aranka nagyváradai úrléánnyal való eljegyzéséhez szívélyes mezelőt kívánunk, Tiferesz Bachurim, Putnok.

Gestetner Imre (Amrom) Ujpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerüzlet-tel. Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns- és alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása. Kívánatra választékot küld.

Szerkesztői üzenetek

„Német események.“ Templomi szokások ügyében dönteni, kizárólag a rabbinus illetékes. Nálunk, orthodoxoknál, a hitközségi eljárások illeszkedik nem szoktak beleavatkozni. — „Uj Kor“, Témésvár; Teyndi méltóztatott. Lapunk, mely nem cionista, agudista pártállású sem, Már csak azért sem lehet az, mivel a hazai orthodox rabbikar Magyarországon nem engedélyezi az Agudamunkában való részvételt. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a külföldi orthodoxiában megnyilvánuló Aguda-mozgalmakat ne regisztrálhassuk — S.B.T.: Előbbi üzenet első két mondata szól Önnek is. Épen ezért propagandacikke nem közölhető. — *Palaszina*: 500 font (10.000 P) készpénzt kell felmutatnia annak a kivándorlóknak, aki nem munkás s nem szakiparos.

F. H., PÉCS. Ön egy trefó margarin iránt érdeklődött a „Zsidó Szemlé“nél. Nagyon helyes, mert az illető újság szerkesztője trefó ügyekben kiváló szakértő. A legutóbbi (22—23.) számában például kövér betűkkel jelenti, hogy az előző héten „a keresztény ünnep miatt“ nem szerkesztett lapot. Ha már maga a szerkesztés ténye nem kóser dolog de még megbocsátható, akkor az indokolása egyenesen: chazir-trefó. De ezek után trefás is, meg trefó is, amikor még ennek tetejébe, ugyanabban a számban azt a huzugságot meri Önnek üzeni, hogy én — aki a keresztény ünnep dacára is megjelentem — nem szerkesztettem lapot. Tesék tehát ezentúl is, minden nem-kóser, ill. trefó ügyben a legnagyobb bizalommal dr. Sch. J. szabadalmazott, diplomás trefó-szakértő úrhoz fordulni...

NOVY SMOKOVEC!
(Ujtátrafüred)

Orth. kóser Müller-pensio

Modern szobák, kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Egész évben nyitva. Telefon: 2.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Alláskeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelzés levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

AZ APCI ORTH. FIÓKHITKÖZSÉG 40 éven alóli תשובות, kitűnő baal תפילות keres. Fizetés megegyezés szerint.

Hatorasz hajródképesítéssel rendelkezők előnyben. Utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk.

Orth. Isr. Gondnokság, Apc.

Apró hirdetések

KERESEK vallásos bóchert, ki 8 gyermekkel Chimis-rasi és gemore-tajszepesra tanítani képes. Fizetés havonta P 30.—, vándorkoszt és lakás. Főrabbi, Jánosháza.

BRAZILIÁBAN élő, vallásos, fiatal ember nőülne hozománytal. Kellő információk beszerezhetők. Leveleket „Ideális élet“ jellegre a kiadóhivatal továbbít GÖDÖN nyaralásra 2—3 fiúgyereket vállalna szigorúan orth. család Cím a kiadóban.

ELŐKÉLO orthodox házba, fiatal, kiválóan főző szakácsnő hosszú bizonyítványokkal felvétetik. „Jótízetés“ jellegre. Blocknerhez, Andrassy-út 4.

FÜSZTER- és rövidárúszakmában jártas utazó, állást keres. „Agilis“ jelige. HÁZASSÁGOKAT diszkrétan és előnyösen közvetít: Kohn Lajos, Miskolc, Arany J. u. 16.

Harmincéves orth. pékművezető benősülne. „Elsőrangú munkaerő“ jelige. INTELLIGENS jól szituált, 30 éves bentjáró, nőülne 10.000 P-vel. — Bevezetett vendéglőüzembe és borkereskedésbe benősülhet 28—30 éves orth. fiatal ember. Bővebbet: Márkus Lajos, Bonyhád. (Diszkrétció).

INTELLIGENTES deutsches Fräulein aus orth. Hause, sucht in ebensolchem Stelle zu Kindern. Gefl. Anträge unterm „Rasch“ erbeten.

KERESÜNK azonnalra 6—7 gyerekhez olyan talmudistát, ki a héber oktatásban kellő jártassággal bír. Fizetés 20 pengő és teljes ellátás. Cím: Altmann Andor, Poroszló.

DEBRECENBEN új orth. vendéglő nyílt. Klein, Piac u. 70. az udvarban. (Az előnyösen ismert nyíregyházi orth. vendéglős fia).

SUCHE zwecks Heirat für meine Tochter, einen Bochür Joré schomajim, mit guter Stimme, dem ich meinen תשובות-Posten übergebe. Ich lerne ihn aus auf תשובות und gebe Wohnungerichtung. „K'hillo mit 60 Mitghedern.“

LÖWINGER SAMUEL Kaba. Házasságközvetítő. Biztos eredmény! Válaszbélyeg.

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi út 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

3 GYERMEK mellé keresek, szerény igényű orth leányt, ki a főzésben is perfekt. Németül beszélők, jó bizonyítvánnyal előnyben. Schmidt Pál, Vác, Sörház utca 5.

PARÁDFÜRDŐI vendégek jutányosan orth. kosztot kaphatnak. Izsák Manó-nál (Recsk).

VALLÁSOS leány gyermekekhez, vagy háztartásba elmenne. „Varr, kézimunkázik“.

MÁSODEVES joghallgató a nyári szünidőre vallásos háznál korrepetálást vállal. Cím a kiadóban.

DIAKLÁNYOKNAK szigoruan vallásos családi otthont nyújt tanár-házaspár. Korrepetálás. Idegen nyelvek. Zongora. Reif, Budapest, VII., Nagydíófa u. 27. A középiskolák centrumában.

PAPLANOK, matracok legolcsóbb beszerzési forrása: Teicher Izsák paplankészítő, Bpest, VII., Kertész u. 48. (Szombaton zárva.)

Balatonszárszón

Landau orth. kóser penzió és étterme Parkkal szemben, víztől két percrenyire Kényelmes szobák. Kitűnő konyha. — Gyermekeknek teljes ellátás, gondos felügyelettel. — Kérjen árajánlatot!

ORTH. KÓSER PENZIÓ BALATONSZEMESÉN

Ujjonnan berendezett villában a Balaton fölötti magaslaton. Közvetlen kilátás a Balatonra. Parkírozott udvar Elsőrendű házikoszt. Kérjen árajánlatot! Kohn Vilmos, Balatonszemes

Fenákel Jónás

orth. kóser baromlikereskedése Budapest, Dob-utca 28. sz. TELEFON: 31-6-73.

Zsir kicsinyben és nagyban, a legjutányosabb árban, vidékre is. Garantiált tiszta és prima áru. Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET, Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

אללנעמינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"ה

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekk száma: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kalföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Frankl Adolf beszéde a felsőházban, 1933. június 23-án

„A német birodalom jogfosztotta tette több százezer hittestvéremet! Nyomában elementáris erejű felháborodás tört fel az egész földkerekségen“ — „Nem aggaszt a berlini ut, mert nem fordíthatjuk magunk ellen a múlt emberiséget“ — „Az istentelenek gyászos ligájával szemben az itenhívők fanatikus agitációját kell megszervezni“

Frankl Adolf felsőházi tagnak, a magyar orthodox zsidóság ősz vezérének nevét az egész világ minden számottevő zsidó vezetőférfia ismeri és nagyrabecsüli. Olyan páratlan éretny és kiváló tulajdonságok ékesítik, amelyekhez foghatót — egy személyben — hiába keresünk a világ zsidó reprezentánsai között. Kivételes talmudikus tudás; rendkívüli vallásosság; a megtestesült szívjószág és előzékenység, utólrhetetlen szeretetreméltóság; messze kimagasló világi műveltség; csodálatos készség minden művelt európai nyelven: ezek ennek a kivételes férfinak kiragadott főbb jellemvonásai. A magyar orthodoxia büszke erre a sokoldalú, osztatlan szeretetben és közbecsülésben álló, kiváló vezérére.

Felsőházi képviselőnk pénteken elhangzott költségvetési beszéde, méltó megnyilatkozása volt kiváló egyéniségének, az általa képviselt elvnek és ügynek. S valóban

olyan osztatlan sikert aratott, amely csak az ő kivételes képességével mérhető fel.

Magában a felsőházban, a napisajtóban és — az orthodoxia köreiben kívül is — a legszélesebb zsidó közvéleményben: a legmegértőbb visszhangra találtak emelkedett szellemű, bölcs szavai. Mindenütt dicséretet és elismerést hallani: a felszólalás tárgykörének helyes, időszzerű megválasztásáról, arról az előkelő mértéktartásról és tapintatról, amellyel komoly és fontos mondanivalóit a magas közjogi fórumon előadta.

Minden szavában az ország minden hithű zsidó polgárának nézete s

meggyőződése szólalt meg. Ő olyan közület küldöttje, melynek léte örökévaló igazságok pillérjein nyugszik: ezek a mi szent Tanunk előírásai s tanításai.

Politikai beszédet mondott, de az ügyeket az örökévalóság szemzőgéből (*sub specie aeternitatis*) tekintette. Számol a kormány nehéz helyzetével, ismeri a lakosság súlyos viszonyait és ezért minden polgár kötelességévé teszi a jövődóert való áldozatkészséget, de viszont: a kormány feladatának mondja a jogegyenlőség igazságérzetének és a rend nyugalmának biztosítását.

Bár a zsidó vallásfelekezeti képviselőknek szólalt föl, — mindazt, amit a vallásosságról mondott, azt minden pozitív hitet valló ember, valláskülönbség nélkül, elfogadhatja. Hiszen azt mindenkinek be kell látnia, hogy milyen óriási veszedelem fenyegeti az erkölcsi világrendet a szovjet vallásellenes propagandája által. Frankl ez ellen, az T'tenhívők táborából akarja a közös frontot megalakítani. Segélykiáltászerű felhívása, amellyel a pozitív vallások minden követőjét a vallástalanság elhárítására szólítja fel: oly tisztán, őszintén meggyőzően cseng, hogy szinte megrendítő hatású. Hogy a mai súlyos időben milyen belső megerősödést jelent a hit s különösen milyen fontos abban a tekintetben, hogy az életpályákon elhelyezkedni nem tudó ifjak lelkében ne végezzen végzetes rombolást, azt a beszéd mély igazságként állapítja meg.

A felelősségérzet s a pártpolitikán felülemelkedő politikai bölcsesség nyi-

latkozik meg abban, amit az orthodox országos elnök a németországi viszonyokról mondott. Minden erről szóló szava ötvözött, értékes, gondosan mérlegelt volt, de emellett az orthodoxia szempontjából a teljes igazat mondotta meg. Kifejezte a zsidóság testvéri együttérzését a most elnyomott német zsidósággal szemben.

Ezeken a fájdalmas, együttérző és megbélyegző szavakon keresztül az egész magyar zsidóság tartozását róta le, német hittestvéreink iránt: a felsőház előkelő és megszervehangzó nyilatkozása révén, s fájdalmas elégtétellel mutatott rá az egész művelt emberiség szolidaritására, amely az iteni segedelmén kívül biztosítja a jobb belátás felülke-rekedését a nagy német birodalom mostani vezetőiben. Amikor pedig Frankl Adolf úgy belföldi, mint külföldi relációban a *realpolitikát* hirdette, akkor az ország egész zsidóságának, sőt az egész dolgozó, kalandoktól irtó s jelszavakkal már jólakott társadalom programját s óhaját tolmácsolta.

Frankl elnök a legtisztább ítélettel és igazi bölcsességgel mérte fel azt a helyet, ahonnan képviselőnkben szólott. Neki nagy dicséretére, nekünk igaz dicsőségünkre szolgált, szép, komoly, aktuális felszólalása. Kívánjuk, hogy még sokszor hangozzék el az ország felsőházában egy-egy Frankl-beszéd, amely a bölcs király jellemzése értelmében az ékes szó ezüsttál-cáján (*tapiché zohov b'maszkijajs koszef...*) az igazság aranyalmáját tálalja föl az ország közvéleményének.